
Bilaga 3

Regler för listning, områdesansvar och ickevalsalternativ för primärvård

Regler för listning, områdesansvar och ickevalsalternativ

Primärvård i Region Uppsala

Fastställd av Regionfullmäktige 2017-09-27, Dnr LS2017-0435

Gällande från den 1 januari 2019

Bakgrund och syfte

Landstingsfullmäktige beslutade 2008-03-03, §28, att införa ett nytt listnings- och ersättningssystem inom primärvården gällande från 1 januari 2009. Följande listningsregler är en reviderad version av de då fastställda reglerna.

Listningssystemet innebär att invånare fritt kan välja vårdcentral, barnmorskemottagning och barnavårdscentral. Listningssystemet ligger till grund för den ersättning som utgår till vårdcentraler, barnmorskemottagningar och barnavårdscentraler som ingår i valfrihetssystemen i Region Uppsala. Från den 1 januari 2015 kan invånarna även lista sig i annat landsting/region enligt Patientlag (2014:821). Listningsreglerna kan komma att uppdateras ytterligare för att harmoniseras med nya lagkrav.

Huldra

Region Uppsala tillhandahåller listningssystemet Huldra där alla invånares listning registreras. Region Uppsalas Husläkarkansli administrerar listningssystemet och svarar på frågor från befolkningen.

Det är listningen den 15:e i varje månad som avgör vilken vårdgivare som tilldelas kapiteringsersättningen, dvs ersättningen per listad invånare.

Utbetalning av kapiteringsersättning sker den femte varje månad och baseras på listningen den 15:e i föregående månad.

ickevalsalternativ

För de invånare som inte kan eller vill välja vårdcentral ska Region Uppsala enligt LOV 9 kap. 2§ tillhandahålla ett ickevalsalternativ. I Region Uppsala tillämpas principen geografisk närhet, vilket innebär att den vårdcentral som ligger närmast invånarens folkbokföringsadress blir ickevalsalternativet.

Invånare med skyddad identitet listas inte, utan hanteras i särskild ordning enligt Husläkarkansliets fastställda rutiner.

Marknadsföring och etiska riktlinjer

Vårdgivarens information och marknadsföring till befolkningen gällande listning på vårdcentral, barnmorskemottagning eller barnavårdscentral ska följa Region Uppsalas marknadsföringsetiska riktlinjer samt följa Sveriges läkarförbunds regler för marknadsföring av läkarverksamhet. Vårdgivaren ska även se till att marknadsföringen följer god sed vid direktmarknadsföring.

Region Uppsala bistår inte med uppgifter om listade i syfte att rikta specifik marknadsföring till målgruppen.

Att välja vårdcentral

Listning hos en vårdcentral eller en husläkare sker genom:

- 1177 Vårdguidens e-tjänster – Inloggning sker med e-legitimation (till exempel bank-id eller mobilt bank-id) eller med lösenord och sms.
- Underskriven blankett som skickas till Husläkarkansliet. Underskrift krävs av vårdnadshavare.

Listning kan ske vid de vårdcentraler som landsting/regioner anvisar till, dvs. de som landsting/regioner driver själv eller de som landsting/regioner har avtal med.

All registrering i Huldra görs av Husläkarkansliet. Vårdcentralerna kan använda sms-funktion men då innebär en sms-listning en begäran om att få en blankett hemskickad för underskrift som sedan skickas in till Husläkarkansliet för registrering i Huldra. Vårdgivaren eller patienten ska ombesörja att underskriven blankett skickas per post eller via mejl (inskannad blankett med underskrift) till Husläkarkansliet för registrering i Huldra.

Familjemedlemmar

Alla familjemedlemmar behöver inte välja samma vårdcentral/mottagning/husläkare. Nyfödda barn blir automatiskt listade på en närliggande vårdcentral. Mer om listning på BVC - se avsnittet Att välja barnvårdscentral nedan.

Uppgifter som behövs

På listningsblanketten ska anges personnummer, namn, adress samt uppgift om val av vårdcentral, det vill säga uppgift om vårdcentralens registreringskod alternativt uppgift om enskild husläkares registreringskod. Registreringskoden för både vårdcentraler och husläkare är en fyrställig sifferkod som identifierar mottagningar och husläkare. Husläkarkansliet tillhandahåller och administrerar registreringskoderna.

Underskrift av den person som önskar lista sig krävs för att listningsblanketten ska behandlas av Husläkarkansliet.

Vid listning via 1177 Vårdguidens e-tjänster ska de obligatoriska fälten fyllas i.

Vid vilken tidpunkt görs val?

Det finns ingen tidsbegränsning för när valet ska genomföras. Invånarna kan göra sina val/listningar när som helst och listningen/valet gäller tills personen gör ett nytt val/omlistning.

Områdesansvar

Invånarna behöver inte välja någon vårdcentral eller husläkare för att bli listad vid en mottagning. Invånare som inte gör något eget val, nyinflyttade eller nyfödda blir automatiskt listade på en närliggande vårdcentral. Områdesansvaret för folkbokförda invånare fördelas mellan vårdcentralerna enligt en geografisk närhetsprincip utifrån församlingar och nyckelkoder. Region Uppsala har ett datoriserat geografiskt informationssystem (GIS) som automatiskt fördelar ansvar för områden. Ett informationsbrev skickas ut i samband med listningen med instruktioner om hur personen kan välja att lista om sig vid en annan vårdcentral. Det är inte tillåtet att neka vård för en patient listad på en annan vårdcentral/mottagning. Patienterna ska inte behöva lista om sig för att få vård.

Vårdcentralerna har även ett ansvar för patienter från andra län/länder som tillfälligt vistas i området under dagtid mellan 08.00-17.00. Ansvaret fördelas enligt samma principer som beskrivs ovan.

Detta ansvar omfattar:

- Konstaterande av dödsfall - utfärdande av dödsbevis
- Undersökning för utfärdande av vårdintyg enligt LPT

- Utskrivningsklara för de som inte bor i länet
- Avtal med kommunen om hemsjukvård i ordinärt boende för de som inte bor i länet

Byte av vårdcentral eller husläkare

Invånarna kan välja en annan vårdcentral eller husläkare om de inte är nöjda eller av andra skäl. Byte/omlistning görs på samma sätt som listning. Det finns ingen begränsning av antal gånger varje invånare får byta/lista om sig.

Tillfällig begränsning - kölista vid byte/omlistning

När det gäller listning till vårdcentraler så finns det ingen övre gräns för antal listade. Det betyder att ingen ska nekas listning på vårdcentral.

När det gäller listning på husläkare kommer taken att finnas kvar vid behov. Det är respektive chef för vårdcentralen som själv vid behov beslutar om och när en begränsning i listningen på respektive husläkare ska införas. Taket anges i viktade personer. Det betyder att listade ska ställas på kö om en husläkare har fullt på sin lista. Meddelande om begränsning i listningen anmäls till Husläkarkansliet.

En person kan ställa sig i kö till en husläkare och fortsätta vara listad på annan eller samma vårdcentral eller annan husläkare. Invånarna kan endast stå i kö till en husläkare åt gången.

Husläkarkansliet kommer att lämna information till respektive vårdcentral om antal personer som står i kö för att underlätta för vårdcentralerna att kunna bedöma och planera kapaciteten.

När en läkare slutar eller flyttar till en annan mottagning

När en husläkare slutar eller byter mottagning är det viktigt att Husläkarkansliet omgående får information om detta från respektive vårdgivare. Husläkarkansliet skickar därefter ut brev till de listade. Husläkarkansliet står som avsändare på brevet. Den vårdgivare där läkaren slutar svarar för kostnader för brev, kuvert och porto.

I brevet ska det framgå:

- Vilken läkare som slutat och på vilken vårdcentral läkaren ska börja (om uppgift finns vid tidpunkt för brevutskicket).
- Hur omlistning går till.
- Att om ingen omlistning sker så är personen automatiskt kvarlistad på ursprungsmottagningen.
- Efter en viss tid då de listade har fått chans att lista om sig till annan husläkare, så överför Husläkarkansliet de återstående listade till att bli mottagningslistade vid vårdcentralen.
- Vårdgivaren svarar i övriga fall än ovan själv för information till befolkningen om nyanställningar eller andra personalförändringar.

När en mottagning stänger

När en mottagning (vårdcentral, barnavårdscentral, barnmorskemottagning) stänger är det viktigt att Husläkarkansliet omgående får information om detta från respektive vårdgivare. Husläkarkansliet skickar därefter ut brev till den listade befolkningen. Husläkarkansliet står som avsändare på brevet. Den vårdgivare som stänger ned sin mottagning svarar för kostnader för brev, kuvert och porto.

I brevet ska det framgå:

- Vilken mottagning som stänger samt tidpunkt för detta.
- Hur omlistning går till.
- Vad som händer om ingen omlistning sker.

Att välja barnvårdscentral

Barnmorskemottagningarna har till uppgift att i graviditetsvecka 25-35 aktualisera frågan om val av barnvårdscentral (BVC) med de blivande vårdnadshavarna och i normalfallet genomföra ett så kallat förval innan barnet är fött.

Förvalet omvandlas till en listning på vald BVC när barnet är fött. Dagen efter födelsen kan vald BVC se att barnet är listat.

De vårdnadshavare som inte har gjort ett förval vid kontakt med barnmorskemottagning uppmanas på BB att lista sitt barn på en BVC.

Listning till barnvårdscentral sker genom:

- 1177 Vårdguidens e-tjänster – Inloggning sker med e-legitimation (till exempel bank-id eller mobilt bank-id) eller med lösenord och sms.
- underskriven blankett som skickas till Husläkarkansliet. Underskrift krävs av vårdnadshavare.

Vårdnadshavare kan endast lista sina barn vid de barnvårdscentraler som landsting/regioner anvisar till, dvs. de som landsting/regioner driver själv eller de som landsting/regioner har avtal med.

All registrering i Huldra görs av Husläkarkansliet. Vårdcentralerna kan använda sms-funktion men då innebär en sms-listning en begäran om att få en blankett hemskickad för underskrift som sedan skickas in till Husläkarkansliet för registrering i Huldra.

Områdesansvar barnvårdscentral

Olistade nyfödda barn fördelas till respektive barnvårdscentral (BVC) av Barnhälsovården, tidigast på dag 3. Barnet fördelas till den BVC som ligger geografisk närmast vårdnadshavarnas folkbokföringsadress. Om flera BVC finns i närområdet praktiseras fördelning i turordning. Region Uppsala har ett datoriserat geografisk informationssystem (GIS) som automatisk fördelar ansvar för närområden till BVC när en förändring i utbudet av vårdcentraler sker och därmed sker en automatisk fördelning av olistade nyfödda.

Områdesansvaret omfattar:

- Erbjuder alla barn barnhälsovård enligt fastställda dokument.
- Kontakt mellan barnvårdscentral och vårdnadshavare

Barnets vårdnadshavare ska kontaktas av den barnvårdscentral (BVC) där barnet är listat för kallelser till exempelvis kontroller och vaccinationer.

Vårdnadshavare som inte gjort ett aktivt val ska kontaktas av den BVC som barnet har tilldelats. BVC ska i den första kontakten tillfråga vårdnadshavaren om vilken BVC vårdnadshavaren vill lista sitt barn på. Om vårdnadshavaren väljer att gå på en annan BVC, eller kanske redan kontaktat en annan BVC, så måste vårdnadshavaren upplysas om att de måste lista om sitt barn till denna BVC.

Att välja Barnmorskemottagning (BMM)

Listning till barnmorskemottagning sker genom:

- Att gravida kvinnor tar kontakt direkt med en barnmorskemottagning.

Registrering av listning i Huldra sköts av barnmorskor vid respektive mottagning. Gravida kvinnor kan endast lista sig på de barnmorskemottagningar som landsting/regioner anvisar till, det vill säga de BMM som landsting/regioner driver i egen regi eller de som landsting/regioner har avtal med.

Särskilt boende och korttidsboende

Patienten ska vid flytt till särskilt boende avlistas från sin ordinarie vårdcentral/husläkare och listas på det särskilda boendet. Patienten har dock möjlighet att behålla sin tidigare vårdcentral/husläkare, om patienten så önskar. Detta innebär att patienten inte har samma möjlighet att få hembesök av läkaren på boendet, utan istället måste ta sig till vårdcentralen för att träffa sin ordinarie läkare.

Husläkarkansliet informeras om avlistning och omlistning på boendet genom att sjuksköterskan på det särskilda boendet skickar ifyllda blanketter till Husläkarkansliet. Blanketterna finns på <http://www.lul.se/sv/Extranat/Samarbetsprojekt/Vard-i-samverkan-ViS/> Varje kommun ska ha en lokal rutin som beskriver ansvarsfördelning och hantering. Information till patienten om av- och omlistning ges av ansvarig sjuksköterska vid inflyttning till det särskilda boendet.

En patient på ett korttidsboende ska vara kvar som listad på sin ordinarie vårdcentral. Om patienten på korttidsboendet får ett ändrat biståndsbeslut till särskilt boende ska patienten erbjudas av- och omlistning enligt det förfarings sätt som beskrivits ovan.

Äldrevårdsenheten

För personer i Uppsala kommun som har behov av läkarvård i hemmet finns möjlighet att bli listade på en husläkare på Äldrevårdsenheten. Det gäller företrädesvis äldre personer med behov av omfattande och samordnade insatser (kommun – landsting/region) och som har svårt att ta sig till sin vårdcentral. Husläkare, vårdplaneringsteamet vid Akademiska sjukhuset eller kommunens distriktssköterska kan skicka remiss efter samråd med patient och anhöriga. Efter ett hembesök för bedömning avgörs om patienten kan skrivas in i, och därmed också listas på, Hemvårdsenheten. Patienten avlistas då från sin tidigare vårdcentral/husläkare.

Habiliteringshusläkarmottagningen

För personer med särskilda funktionsnedsättningar och kontakt med habiliteringen finns möjlighet att bli listad på Habiliteringshusläkarmottagningen efter särskilda kriterier. Remiss från husläkare, kommunal distriktssköterska eller habiliteringsverksamhet krävs. Husläkare kan vid behov kontakta habiliteringshusläkarmottagningen för rådgivning, till exempel inför intygsskrivning. Det finns möjlighet att skicka remiss för bedömning om patienten ska lista sig på Habiliteringshusläkarmottagningen. Kontakt sker via läkarsekreterare på Hälsa och Habilitering.

Vårdcentraler har ett ansvar för listade personer vid Habiliteringshusläkarmottagningen vid akuta problem, t ex akuta infektioner eller skador samt för provtagning.

Eftersom Habiliteringshusläkarmottagningen inte utrustats som en komplett vårdcentral, finns i enstaka fall behov av närmaste vårdcentralers resurser i form av operationsrum för lilla kirurgin och akut provtagning i samband med läkarbesöket.